Nevşehir Termal Turizm Raporu

Ahiler Kalkınma Ajansı

Nevşehir Yatırım Destek Ofisi

Nevşehir Ticaret ve Sanayi Odası

İçindekiler

1. Giriş 2
2. Termal Turizm 2
3. Dünyada Termal Turizm 4
4. Türkiye'de Termal Turizm 5
5. Nevşehir'de Termal Turizm 8
6. GZFT (Güçlü Yönler, Zayıf Yönler, Fırsatlar, Tehditler) Analizi 11
7. Stratejik Amaçlar, Hedefler ve Faaliyetler 13
8. Sonuç 17
9. Kaynaklar 18

1. Giriş

Dünya genelinde 210 milyonu aşkın kişiye istihdam sağlayan (küresel istihdamın % 7,6'sı) turizm sektörü, dünyadaki en büyük sektörlerden biridir ve küresel ekonomik gelişime güçlü bir ivme kazandırmaktadır. Sektörün 2009 yılında 5.474 milyar ABD doları hacme ulaştığı tahmin edilmektedir. Bu rakam 2009 yılı dünya Gayri Safi Yurtiçi Hasılasının (GSYİH) % 9,4'üne (2008 yılında % 9,6) karşılık gelmektedir.[1] Dünya Turizm Örgütünün verilerine göre 2010 yılında 939 milyon kişi olan dünya turizm hareketliliği 2011 yılında 980 milyon kişiye ulaşmıştır.[2] Turist ziyaretçisi bakımından 2011 yılında 80 milyon kişiye ev sahipliği yapan Fransa birinci sırada iken bu ülkeyi A.B.D. ve İspanya takip etmektedir.[3] Ülkemiz ise geçen yıl ağırladığı 31,5 milyon turist ile ülke sıralamasında sekizinci sıradadır. Turizm sektörü ülkemizde yaklaşık 1,7 milyon kişiye istihdam sağlamakta olup (toplam istihdamın %7,2'si) 100 milyar TL civarında ekonomik faaliyette bulunmaktadır.[4]

Günümüzde turizm olgusu, hızla değişerek yeni turistik olguların ortaya çıktığı bir sürece dönüşmüştür. Ülkemiz gibi gelişmekte olan ülkelerin turizm pazarından aldıkları payı artırmaları ancak sundukları turizm hizmetlerini ve ürünlerini çeşitlendirmeleri ile mümkün olmaktadır. Turizmin çeşitlendirilmesinde kullanılabilecek alternatif turizm çeşitlerinden birisi Termal Turizm'dir. Ancak termal kaynakları bakımından oldukça önemli bir potansiyele sahip olan Türkiye'nin maalesef bu dinamikleri yeteri kadar işleyemediği görülmektedir. Ülkemizin sahip olduğu doğal ve kültürel değerler ile turizmden elde edilen gelirin doğru orantılı olabilmesi için Termal Turizme yönelik tanıtım, altyapı ve yatırım çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

2. Termal Turizm

İnsanları turizme yönelten faktörlerden bir tanesi hiç kuşkusuz sağlık olarak görülmektedir. Bu faktör bazen kaybolan sağlığı geri kazanmak, bazen de mevcut durumu korumak amacıyla ortaya çıkmaktadır. Termal turizm, doğal şekilde belirli sıcaklığa sahip olarak yer üstüne çıkan ve faydalı mineralleri içeren şifalı suların ve şifalı çamur ve buharların bulunduğu yörelerde, yöreye özgü iklim şartları içerisinde gerçekleşen turizm türüdür.[5] Kültür ve Turizmi Bakanlığı ise termal turizmi "Termomineral su banyosu, içme, inhalasyon, çamur banyosu gibi çeşitli türdeki yöntemlerin yanında iklim kürü, fizik tedavi, rehabilitasyon, egzersiz, psikoterapi, diyet gibi destek tedavilerinin birleştirilmesi ile yapılan kür (tedavi) uygulamaları yanı sıra termal suların eğlence ve rekreasyon amaçlı kullanımı ile meydana gelen turizm türü" olarak tarif etmektedir.[6]

[1] Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı, Türkiye Turizm Sektörü Raporu
[2] United Nations World Tourism Organisation World Tourism Barometer
[3] United Nations World Tourism Organisation World Tourism Barometer
[4] Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı, Türkiye Turizm Sektörü Raporu
[5] M.O.İlban, A. Köroğlu, D. Bozok, 2008, "Termal Turizm Amaçlı Seyahat Eden Turistlerde Destinasyon İmajı: Gönen Örneği", İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7, 13, s. 105-129.
6 Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, http://www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr

Günümüzdeki yoğun çalışma şartları, şehirlerin kalabalıklaşması ile ortaya çıkan stres, işgücü veriminin ve buna bağlı olarak üretimin azalmasına neden olmaktadır. Bu nedenle gelişmiş ülkeler, insan sağlığının korunması, işgücü verimini ve dolayısıyla üretimi arttırmak, sağlıklı yaşamı sağlamak amacı ile doğal turizm kaynaklarından temiz hava, güneş, deniz, şifalı termal suların dinlendirici ve tedavi edici özelliklerinden, iklim ve çevre olanaklarından, diğer turizm çeşitleri ile birlikte yararlanarak güncel sorunlarını çözmeye çalışmaktadır. İnsanların turizme yönelmelerinde etkili olan faktörlerden biri de sağlıktır. Bu yüzden insanlar yüzyıllardır çeşitli rahatsızlıklarını gidermek için termal su kaynaklarından yararlanma düşüncesini gelenek hâline getirmiştir.[7]

Termal tedavi için uluslararası kabul gören Alman Kaplıcalar Birliği"nin standartlarına göre ise doğal sıcaklıkları 20 ºC"nin üzerinde olan şifalı sulara "Termal Su", litrelerinde 1 g"ın üzerinde çözünmüş mineral içeren daha düşük sıcaklıktaki sulara "Mineralli Su" hem doğal sıcaklıkları 20 ºC"nin üzerinde olan hem de litrelerinde 1g"ın üzerinde çözünmüş mineral içeren sulara "Termomineral Su" (Sıcak Mineralli Sular) adı verilmektedir. Bu noktada termal turizmde kullanılan termomineral suların ve bunların iyileştirici etkisinin bulunduğu hastalıklar Tablo 1"de gösterilmektedir.[8]

Tablo-1: Termal Kaynak Suları ve Tedavi Edici Özellikleri

Termal Kaynağın Özelliği	Tedavi Edici Özelliği
Sodyum Klorürlü Sular	Romatizma, deri hastalıkları, astım, bronşit, kalp, kan dolaşımı hastalıkları, bünye yorgunlukları, sinirsel yorgunluklar
Hidrokarbonatlı ve Karbonatlı Sular	Beslenme bozukluğu, böbrek ve idrar yolları, romatizmal hastalıklar
Sülfatlı Sular	Beslenme Bozukluğu, böbrek ve idrar yolları ile romatizmal hastalıklar
Demirli Sular	Kandaki demir oranının zayıflığı
Arsenli Sular	Bünyesel zayıflıklar
İyotlu Sular	Solunum yolu rahatsızlıkları, kalp, kan dolaşımı ve göz rahatsızlıkları
Kükürtlü Sular	Romatizma, deri, kadın, göz ve solunum yolu rahatsızlıkları
Radonlu Sular	Romatizmal hastalıklar, hormonal dengesizlikler, kadın hastalıklar, kalp ve kan dolaşımı rahatsızlıkları

[7] T. Çetin, 2011, "Termal Turizm Potansiyeli Açısından Kozaklı Kaplıcaları", Turkish Studies, 6, 1, s. 878-902.

[8] A. Türksoy, S.S. Türksoy, 2010, "Termal Turizmin Geliştirilmesi Kapsamında Çeşme İlçesi Termal Kaynaklarının Değerlendirilmesi", Ege Akademik Bakış, 10, 1, s. 699-725.

Tablodan da görüleceği üzere sodyum klorürlü sular deri hastalıklarına, romatizmaya, astım ve dolaşım hastalıklarına iyi gelirken, radonlu ve kükürtlü sular yine romatizmaya ve kadın hastalıklarına, hidrokarbonatlı sular ve sülfatlı sular beslenme bozukluğu ile böbrek, idrar yolu hastalıklarına iyi gelmektedir. Demirli sular kandaki demir düzeyini yükseltirken, arsenli sular bünyesel zayıflıkların tedavisinde kullanılmaktadır.

Termal turizmin sağladığı olanaklardan bazıları;

- 12 ay turizm yapma imkânı,
- Tesislerde yüksek doluluk oranına ulaşılması,
- Yüksek istihdam sağlaması,
- Diğer alternatif turizm türleri ile kolay entegrasyon oluşturarak bölgesel dengeli turizm gelişmesinin sağlanması,
- Termal tesislerde insan sağlığını iyileştirici aktiviteler yanı sıra sağlıklı-zinde insan yaratma, eğlence ve dinlenme olanaklarının da bulunması,
- Kür merkezi (tedavi) entegrasyonuna sahip tesislerin maliyetini çabuk geri ödeyen karlı ve rekabet gücüne sahip yatırımlar olmasıdır.

2000‟li yıllarda nüfusunun % 17‟si 65 yaşın üzerinde olan Avrupa‟da bu oranın 2025 yılında % 20‟ye yükseleceği tahmin edilmektedir. Özellikle alım gücü çok yüksek olan 3. Kuşak olarak tabir edilen 50 yaş ve üstü insanlar, sağlıkta önleyici tedavi ve zinde kalma arzusu ile termal turizm olanaklarına yönelik talep oluşturmaktadır. Bu sebepten ötürü ve bütün yıla yayılması, uzun süre konaklanması ile diğer turizm türleriyle entegre edilebilmesinden dolayı termal turizm her geçen yıl daha cazip hale gelmektedir.

3. Dünyada Termal Turizm[9]

Bir doğal tedavi unsuru olan suyun ve özelliklede termal suların aynı zamanda zindelik ve rekreatif amaçlı olarak insanın kendisini yenilemesi ve eğlence amacıyla kullanılması Dünyada ve özellikle Avrupa‟da termal turizme yönelik ilginin artmasına sebep olmaktadır. İdari ve ticari karar alma merkezi konumundaki büyük şehirler ve başkentlerde mutlaka büyük ölçekli SPA‟lar bulunmakta ve bu kentlerin özellikle iş-toplantı amaçlı turizmine (MICE turizmine) büyük katkı sağlamakta ve bu alandaki yatırımlar giderek artmaktadır. Dünya‟da Termal Turizm amaçlı olarak Almanya ve Macaristan‟a 10 Milyon kişi, Rusya‟ya 8 Milyon kişi, Fransa‟ya yaklaşık 700 Bin, İsviçre‟ye 800 Bin ve İspanya‟ya 400 Bin kişi, Japonya‟nın ise sadece Beppu şehrine 12-13 Milyon kişi seyahat etmektedir.

Termal turizm Avrupa ülkelerinden Almanya‟da önemli sektör haline gelmiştir. 263 adet resmi belgeli termal merkez bulunan Almanya‟da tesislerin toplam yatak kapasitesi 750.000‟dir. Almanya‟nın Stuttgart kentinde bulunan Das Leuze Kaplıca ve Rekreasyon Tesislerini yaz aylarında günde 8000 kişi ziyaret etmektedir. Bu rakam, yıllık ortalama 3000 kişi/gün olmaktadır. Hekim teşhisi ve raporu olması şartıyla, kaplıca tedavilerinin hem özel

9 Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, http://www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr/TR,11478/dunyada-saglik-ve-termal-turizm.html

hem de kamu sağlık sigorta şirketleri tarafından tam veya kısmen karşılandığı ülkelerden biridir.

Çek Cumhuriyeti ve Slovakya‟da son yıllarda çok gelişmiş tedavi edici kaplıca merkezleri kurulmuştur. İki ülkede 60 tedavi edici termal merkezi bulunmakta olup senede 500.000‟e yakın hastaya tedavi hizmetleri verilmektedir. Hekim raporu olması kaydıyla, sigorta şirketleri tedavi masraflarını tam veya kısmen karşılamaktadır.

Ayrıca, Fransa‟da 104, İspanya‟da 128 adet ve İtalya‟da ise 360 civarında termal tesis bulunmaktadır. Rusya‟da çok sayıda kür merkezi bulunmakta olduğu ve yılda 8 milyon turistin geldiği belirtilmektedir.Japonya‟da 1500 adet kaplıcada 100 milyon geceleme kapasiteli termal turizm yapılmaktadır. Beppu‟da 1000 litre/saniye jeotermal su termal turizm amaçlı kullanılmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri‟ndeki Arkansas eyaletinde ise 55 bin kişinin yararlanacağı termal tesislerin yapılmış olduğu, Hawai‟de turizmi 12 aya yaymak için termal sulardan yararlanılarak yeni kurulan tesisler ile termal turizm ağırlıklı uygulamalara başladığı bilinmektedir.

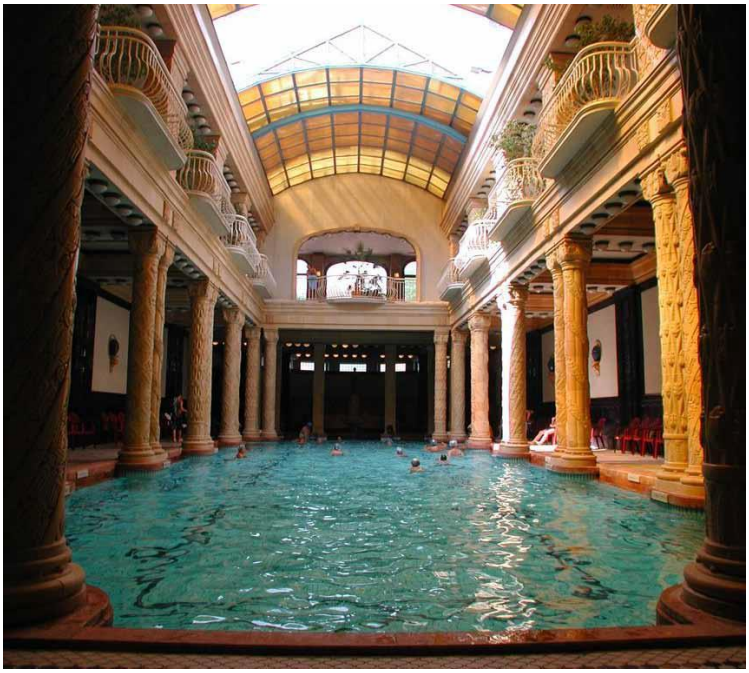

Macaristan‟da Roma döneminden Osmanlı dönemine kadar birçok uygarlık tarafından, termal ve kaplıcanın nimetlerinden sonuna kadar faydalanılmıştır. Ülkede 120 tedavi edici kaplıca merkezi bulunmaktadır. Her sene ülkeye gelen insanların %22‟si bu merkezlere gelmektedir. Sadece Budapeşte‟de 80‟den fazla merkez bulunmaktadır. Ülkede, hekim teşhisi ve raporu olması kaydıyla mevcut olan sosyal sağlık sigorta sistemi, tedavi masraflarının tümünü veya bir kısmını karşılamaktadır.

4. Türkiye’de Termal Turizm

Türkiye‟de sayısı 1000‟in üzerindeki termal kaynağın birinci derece önemli ve önceliklisi 32 adet olup, yaklaşık 350.000 kişi/gün/banyo olanağı sunmaktadır. Oysa Jeotermal kaynak potansiyelinin ancak % 3‟ünü değerlendirebilen Türkiye‟de toplam jeotermal ısı potansiyeli 31.500 MWt‟tır. Bu potansiyel

5 milyon konut ısıtma eşdeğeri veya 1 milyonun üzerinde termal yatak kapasitesi anlamına gelmektedir. Sahip olunan termal kaynakların en önemli avantajı; doğal çıkışlı, bol verimli içerdiği kükürt ve mineraller bakımından zengin oluşudur. Bunun yanı sıra var olan potansiyelin bir kısmının deniz kıyısında, bir kısmının da orta yükseklikteki dağlık ve ormanlık bölgelerde yer alması kaynak kullanımı bakımından çeşitlilik ve çekicilik sağlamaktadır. Türkiye"nin bölgelere göre değişen uygun iklim koşulları ile bu istasyonların çekiciliği artmaktadır.[10]

Türkiye genelindeki öncelikli önem taşıyan termal kaynaklar daha çok Marmara, Ege ve İç Anadolu bölgelerinde toplanmış olup, sıcaklık değerleri bakımından değişiklik göstermektedir.

Şekil- 1: Türkiye Jeotermal Kaynaklar Dağılımı ve Uygulama Haritası[11]

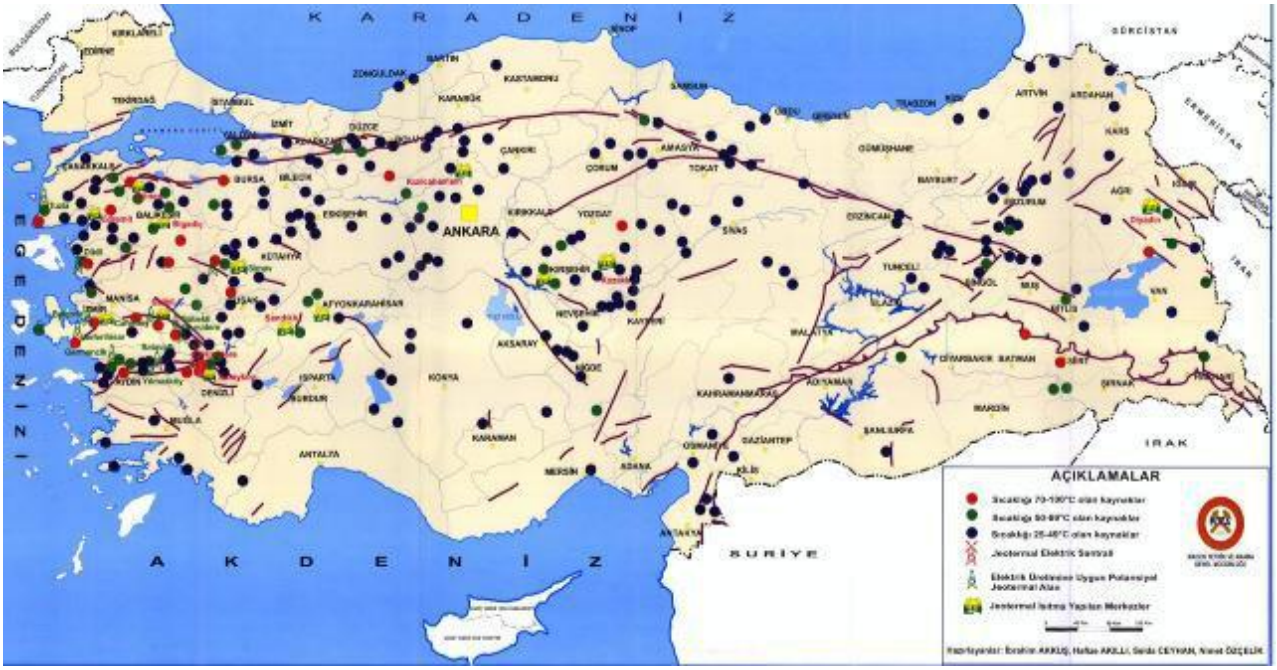

Ülkemiz, yüksek mineralizasyon içeriği sayesinde etkin tedavi edici özelliklere sahip termal su potansiyelinin, zengin kültürel, doğal değerleri ve iklimsel özellikleri ile birleşmesi sonucunda benzersiz bir sağlık turizmi ortamı sunmaktadır.

Gelişmiş ülkelerde sosyal ve ekonomik gelişmelere paralel olarak değişen dünya görüşü ile birlikte yaşam şekli ve kalitesine verilen önem hem artmakta, hem de farklılaşmaktadır. İnsan sağlının korunmasında, sağlıklı bir yaşam sürdürülmesinde doğal kaynakların kullanılması giderek daha fazla tercih edilmekte adeta bir nostalji ile birlikte eski, basit ama sağlıklı yaşam tarzlarına büyük bir özlem duyulmaktadır. Bu noktada Türkiye uzun tarihi geçmişi, emsalsiz doğa ve iklimi ve zengin kültürü ve nihayet geleneksel kaplıca ve Türk Hamamı olgularının

[10] A. Türksoy, S.S. Türksoy, 2010, "Termal Turizmin Geliştirilmesi Kapsamında Çeşme İlçesi Termal Kaynaklarının Değerlendirilmesi", Ege Akademik Bakış, 10, 1, s. 699-725.

11 Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, http://www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr/TR,11479/turkiyede-saglik-ve-termal-turizm.html

mevcudiyeti ile çağdaş sağlık ve termal turizm gelişmesinde çok iddialı olabilecek bir potansiyeli barındırmaktadır.[12]

Kültür ve Turizm Bakanlığı‟nca Sağlık ve Termal Turizminin geliştirilmesi amacıyla başlatılan “Termal Turizm Kentleri Projesi” kapsamında jeotermal alanlar tespit edilmiştir.

Şekil- 2: Termal Turizm Master Bölgeleri

Bu alanlar; Güney Marmara Termal Turizm Bölgesi (Çanakkale, Balıkesir. Yalova), Frigya Termal Turizm Bölgesi (Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak, Eskişehir, Ankara), Güney Ege Termal Turizm Bölgesi (İzmir, Manisa, Aydın, Denizli) ve Orta Anadolu Termal Turizm Bölgesi (Yozgat, Kırşehir, Nevşehir, Niğde) şeklindendir. Bu bölgelerin her birinin destinasyon merkezi olarak geliştirilmesi ve bu bölgeler içinde termal kaynaklı tesisler başta olmak üzere golf, doğa turizmi, su sporları vb. turizm türleri ile bütünleşmesi ve yakın çevredeki diğer kültürel ve doğal değerlerle de ilişkilendirilmesi hedeflenmektedir.

Ülkemiz termal işletme belgeli turizm tesisleri 2009 yılı içerisinde 284.250, belediye belgeli tesisleri ise 319.449 olmak üzere toplam 603.699 kişiye hizmet vermiş olup bunlardan sadece 48.417‟si yabancı ziyaretçidir. Almanya, Norveç, Suriye, Fransız turistlerin ülkemiz termal tesislerinde konaklamış, ortalama 13,3 günlük kalış süresiyle Norveç‟li termal turistlerin tedavi amacıyla ülkemizi tercih etmişlerdir.

12 Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, http://www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr/TR,11479/turkiyede-saglik-ve-termal-turizm.html

Tablo-2: Termal Tesislerde Milliyetlerine Göre Konaklama Sayıları 2010[13]

TURİZM İŞLETME BELGELİ TERMAL OTEL				BELEDİYE BELGELİ KAPLICA OTELİ			
İKAMET ÜLKESİ	TESİSE GELİŞ SAYISI	GECELEME	ORT. KALIŞ SÜRESİ	İKAMET ÜLKESİ	TESİSE GELİŞ SAYISI	GECELEME	ORT. KALIŞ SÜRESİ
GENEL TOPLAM	**284 250**	**657 365**	**2.3**	**GENEL TOPLAM**	**319 449**	**778 034**	**2.4**
TÜRKİYE	**265 611**	**563 232**	**2.1**	**TÜRKİYE**	**289 671**	**738 069**	**2.5**
YABANCI TOPLAM	**18 639**	**94 133**	**5.1**	**YABANCI TOPLAM**	**29 778**	**39 965**	**1.3**
TOPLAM AVRUPA	**8 177**	**64 424**	**7.9**	**TOPLAM AVRUPA**	**23 173**	**30 506**	**1.3**
SURİYE	2 712	5 095	1.9	ALMANYA	17 513	23 465	1.3
ALMANYA	2 684	17 993	6.7	FRANSA	1 968	2 256	1.1
NORVEÇ	2 611	34 814	13.3	A.B.D.	1 559	1 604	1.0
YUNANİSTAN	987	2 913	3.0	POLONYA	1 064	1 084	1.0
İNGİLTERE	405	1 399	3.5	BELÇİKA	818	857	1.0
İTALYA	312	567	1.8	İSVEÇ	485	529	1.1
B.D.T.	287	1 473	5.1	İSPANYA	394	494	1.3
A.B.D.	268	966	3.6	B.D.T.	335	1 579	4.7
HOLLANDA	266	2 406	9.0	JAPONYA	296	357	1.2
FRANSA	212	841	4.0	RUSYA FED.	232	835	3.6
JAPONYA	183	298	1.6	DANİMARKA	178	178	1.0
RUSYA FED.	178	987	5.5	SLOVAKYA	156	156	1.0

5. Nevşehir'de Termal Turizm

Nevşehir, Türkiye"nin İç Anadolu Bölgesi"nde yer almaktadır. 5.467 km^2"lik yüzölçümüne sahip Nevşehir, adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre, nüfusu 2011 yılı itibariyle 283.247 kişidir. Toplam nüfusun % 53"ü şehir nüfusu, %47"si kırsal nüfustur. 8 adet ilçesi olan Nevşehir"in en kalabalık ilçesi Nevşehir Merkez"dir. Nevşehir"e komşu iller, Kırşehir, Aksaray, Yozgat, Kayseri ve Niğde"dir.

Dünyaca ünlü bir açık müze niteliğini taşıyan ve her yıl binlerce turistin ziyaret ettiği Kapadokya Bölgesi"nin büyük bir bölümü Nevşehir"de bulunmaktadır. Nevşehir Merkez İlçe"de yer alan Göreme 2009 yılında 650.000 kişi ile en çok ziyaret edilen ilk on ören yeri arasında 3.sırada yer almaktadır. Yine Nevşehir Merkez"de yer alan Kaymaklı Ören Yeri de 2009 yılında 360.000 kişi ile en çok ziyaret edilen ören yerleri arasında 5. Sırada yer almaktadır. Ayrıca Hacı Bektaş ilçesindeki Hacı Bektaş-ı Veli Müzesi, 170.000 kişi ile en çok ziyaret edilen ilk 10 müze arasında yer almaktadır.

[13] Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü

Nevşehir için önemli bir potansiyel taşıyan bir diğer turizm türü ise Kozaklı ilçesinde bulunan termal kaynaklar sebebiyle termal turizmdir. Kozaklı ilçesi coğrafi konumu itibariyle Türkiye‟nin tam merkezinde yer almakta olup Nevşehir, Kırşehir, Yozgat ve Kayseri illerine 90 km, Adana ile Mersin‟e 360 km ve Gaziantep iline 430 km uzaklıktadır.

Şekil- 3: Kozaklı İlçesi Lokasyon Haritası[14]

Kozaklı kaplıcaları Alman Kaplıcaları Birliği sınıflamasına göre Sodyum‟lu, Kalsiyum‟lu ve Klor‟lu olup A ve C grubu şifalı sular grubuna girmektedir. Su sıcaklığı 27°C ve 93°C arasında değişmektedir. Sağlık turizminde önemli bir yere sahip kaplıcalar ve içmeceler Kozaklı ilçesinde son yıllarda yapılan yatırımlarla kendini hissettirir duruma gelmiştir. Türkiye‟nin en önemli Termal Sağlık merkezlerinden biri olan Nevşehir‟in Kozaklı İlçesi‟ndeki Turistik Konaklama Tesislerinde sağlık turizmine yönelik faaliyet içeren 20 adet otel ve motel, 7.700 yatak kapasitesi ile hizmet vermektedir. Özel hizmet veren kaplıcaların yanı sıra Kozaklı belediyesine ait kaplıcalar da bulunmaktadır. Bu sayede her bütçeye uygun

[14] T. Çetin, 2011, “Termal Turizm Potansiyeli Açısından Kozaklı Kaplıcaları”, Turkish Studies, 6, 1, s. 878-902.

hizmet vatandaşların kullanımına sunulmuştur. Kaplıcalar, romatizmal hastalıklar, kireçlenmeler, kas hastalıkları, sedef, egzama, akne gibi cilt hastalıkları, damar hastalıkları, yüksek tansiyon, diyabet destek tedavisi, gut hastalığı destek tedavisi, kronik idrar yolları hastalığı ve göz hastalıklarına destek tedavilerinde yoğun olarak kullanılmaktadır. Bu tedavi olanaklarından ötürü ilçede 120 yatak kapasiteli "Kozaklı Fizik Tedavi Hastanesi" hizmete açılmış olup kaplıca havuzları ve felçli hastaların yürümesine yardımcı olan lokomat yürüyüş robotu ile hizmet vermektedir. Kaplıcalar, termal ve sağlık turizminde kullanılmalarının yanı sıra kış sezonunda 1200 konutun ısıtılmasında ve seracılık faaliyetlerinde de kullanılmaktadır. Özellikle ilçenin ısıtılmasında kullanılan suyun reenjekte edilmiyor olması neticesinde 90 L/s suyun boşa bırakılması sonucunda kış sezonunda bölgedeki termal su seviyesinin 60 metre civarına düştüğü belirlenmiştir. Bununla birlikte yaz aylarında konaklama tesislerinin %100 kapasite ile çalışmalarına rağmen ilçenin ısıtılmasında termal kaynakların kullanılmasından dolayı su seviyesinin yükseldiği görülmektedir. Bu sebepten ötürü ısınmada kullanılan suyun israf edilmeyip yer altına reenjekte edilmesi büyük önem taşımaktadır.

Yapılan son araştırmalar ile Kozaklı ilçesinin yanı sıra Nevşehir Merkez‟de 250 metre derinlikte 43°C, Acıgöl ilçesi ve çevresinde 60 °C ile 120°C, Sarıhıdır köyünde 250 metrede 43°C, Uçhisar‟da 790 metrede 60-65°C su tespit edilmiştir ve yapılan rezistivite çalışmalarında Kapadokya Bölgesinin birçok yerinde termal ve sağlık turizmi ile seracılık yapılabilecek su kaynaklarının varlığı görülmüştür.[15]

[15] Nevşehir Hedef 2023 Çalışması Termal ve Sağlık Turizmi Alt Çalışma Komisyonu Raporu

6. GZFT (Güçlü Yönler, Zayıf Yönler, Fırsatlar, Tehditler) Analizi[16]

Güçlü Yönler

- Kozaklı ilçesinin yaklaşık 93 °C civarında debisi çok yüksek termal su kaynağına sahip olması ve bu suların tedavi edici özelliklerinin bulunması,
- Kozaklı"da ısınmanın termal su ile gerçekleştirilmesi ve en yakın sanayi bölgesine 90 km uzaklıkta bulunulması sebebiyle hava kirliliğinin yok denecek kadar az olması,
- Kozaklı"nın 7.700 kişilik yatak kapasitesine sahip olması,
- Kozaklı"nın coğrafik konumu sebebinden ötürü ülkemizin merkezinde yer alması,
- Kongre turizminin Kozaklı"da her geçen gün gelişiyor olması,
- Kozaklı"nın dört mevsim ziyaret edilebiliyor olması,
- Kozaklı"nın 1/25.000"lik planın tamamlanmış olması,
- Kozaklı ilçesinin İç Kapadokya Bölgesine ve Kayseri – Erciyes kayak merkezine yakın olması,
- Kozaklı"nın hem "Nevşehir Kapadokya Havalimanı"na hem de "Kayseri Erkilet Havalimanı"na yakın mesafede olması,
- Kozaklı"da termal ve sağlık turizminden hizmet alan turistlerin Kapadokya Bölgesi"ndeki kültür ve diğer turizm türlerinden yararlanabilecek potansiyele sahip olması,
- Sağlık turizmi konusunda Kozaklı ilçesinin ciddi potansiyele sahip olması ve "Fizik Tedavi Hastanesi"nin hizmete girmiş olması,
- Kozaklı ilçesinde suyun geri kazanımına yönelik reenjekte kuyusunun inşa edilmiş olması.

Zayıf Yönler

- Kozaklı ilçesinin sahip olduğu potansiyelin yeterince tanıtılmaması,
- Kozaklı ilçesindeki konaklama ücretlerinin oldukça düşük olması,
- Kozaklı ilçesinde hafta içi doluluk oranlarının düşük olması,
- Kozaklı ilçesinde yöreyi ziyaret eden yabancı turist sayısının çok az olması,
- Kozaklı – Nevşehir arasındaki kara yolunun oldukça kötü durumda olması,
- Kozaklı"da ziyaretçilerin vakit geçirebileceği alternatif faaliyet eksikliği (eğlence merkezleri, bisiklet yolları, yürüyüş yolları, vs.) bulunması,
- Kozaklı ilçesinde VIP turistleri ağırlayacak merkezlerin ve katma değeri artıracak faaliyetlerin eksikliği,
- Bölge genelinde sağlık ve termal turizmine yönelik tur acentelerinin eksikliği,
- Kozaklı"da yeşil alan eksikliğinin bulunması,
- Bölge genelindeki tesislerde engellilere yönelik Turizm olanaklarının yeterli düzeyde olmaması,
- Bölgede yeterli sayıda termal ve sağlık turizmine hizmet verebilecek sağlık tesisinin olmaması,

[16] Nevşehir Hedef 2023 Çalışması Termal ve Sağlık Turizmi Alt Çalışma Komisyonu Raporu

- Kozaklı ilçesinde termal suyun bilinçsizce tüketilmesi sebebiyle su seviyesinin her geçen gün düşmesi ve lokal obruklar oluşması.

Fırsatlar

- Seracılık potansiyelinden dolayı hobi bahçeleri, hobi seraları, botanik bahçe ve organik tarım gibi turistlerin ilgisini çekebilecek alternatif turizm imkânlarına sahip olunması,
- Avanos – Kozaklı karayolunun tamamlanması ile Kapadokya"nın merkezine (Göreme, Uçhisar, Ürgüp, Avanos, Zelve) olan uzaklığın yaklaşık 20 km kısalacak olması,
- Kapadokya Bölgesi"nde kış sezonunda birçok konaklama tesisinin yeterli dolulukta olmaması sebebiyle sağlık turizmi amacıyla bölgeyi ziyaret edecek turistlerin uzun süre konaklayabilme imkânına sahip olması,
- Bölgede turizm fakültesi barındıran üniversitenin nitelikli personel yetiştirebilme imkânının bulunması,

Tehditler

- Koruma bilincinin halen yeterince yerleşmemiş olması sebebiyle doğanın yeterince korunamaması,
- Bölgemize gelen turistlerin çoğunun gelir seviyesinin düşük olması sebebiyle az katma değer sağlayan ama çok kalabalık yapan bir turizm görüntüsünün ortaya çıkması.

7. Stratejik Amaçlar, Hedefler ve Faaliyetler[17]

Stratejik Amaç-1: Bölgenin termal kaynaklar ile kültürel varlıklarını korumak ve gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlamak.

Stratejik Amaç-2: Konaklama sürelerini uzatacak alternatif turizm faaliyetlerini desteklemek.

Stratejik Amaç-3: Ortalama konaklama süresi çok uzun olan ve her geçen gün bütün dünyada yaygınlaşan sağlık turizmine ağırlık vermek.

Stratejik Amaç-4: Kozaklı Termal Bölgesinin Kapadokya Bölgesine ve Kayseri-Erciyes"e entegrasyonunu sağlamak.

Stratejik Amaç-5: Kozaklı Termal Bölgesinin alt yapı hizmetlerini geliştirmek ve ilçenin daha yaşanabilir olmasını sağlamak.

Stratejik Amaç-6: Kozaklı Termal Bölgesinin yurtiçi ve yurt dışı tanıtım faaliyetlerine ağırlık vermek.

Tablo-3: Stratejik Amaca İlişkin Hedefler ve Faaliyetler (1)

Stratejik Amaç-1: Bölgenin termal kaynaklar ile kültürel varlıklarını korumak ve gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlamak.		
Kısa Vadeli Hedefler (2011 – 2013)	**Hedef:** Termal kaynaklar ile kültürel varlıkların korunmasına yönelik çalışmalar yapmak.	**Faaliyet:** Kozaklı ilçesinin ısıtılmasında kullanılan termal suların arıtılıp yer altına reenjekte edilmesi sağlanacaktır.
		Faaliyet: Kozaklı halkına termal suların israfını engellemeye yönelik bilinç artırıcı eğitimler verilecektir.
		Faaliyet: İlçe merkezinde yer alan Roma Hamamı restore edilecektir.
Orta Vadeli Hedefler (2013 – 2017)	**Hedef:** Termal kaynaklar ile kültürel varlıkların korunmasına yönelik çalışmalar yapmak.	**Faaliyet:** Konaklama tesisleri ile şehrin ısıtılmasında kullanılan termal suların tek elden dağıtımını sağlayacak merkezi bir sistem kurulacaktır.
Uzun Vadeli Hedefler (2017 – 2023)	**Hedef:** Termal kaynaklar ile kültürel varlıkların korunmasına yönelik çalışmalar yapmak.	**Faaliyet:** Konaklama tesislerin ortak kullanımına yönelik aqua park kurulacaktır.

[17] Nevşehir Hedef 2023 Çalışması Termal ve Sağlık Turizmi Alt Çalışma Komisyonu Raporu

Tablo-4: Stratejik Amaca İlişkin Hedefler ve Faaliyetler (2)

Stratejik Amaç-3: Alternatif turizm faaliyetlerini destekleyerek turistlerin ilçedeki konaklama sürelerini uzatmak ve sektörün ekonomiye katkısını artırmak.		
Kısa Vadeli Hedefler (2011 – 2013)	**Hedef:** Turistlerin bölgede daha fazla vakit geçirebilmesini sağlamaya ve konaklama süresini uzatmaya yönelik çalışmalar desteklenecek.	**Faaliyet:** Kozaklı ilçesinde KAPHİB tarafından ülkemizin en nadir botanik bahçelerinden birisi kurulacaktır.
		Faaliyet: Organik seracılık ve hobi bahçeleri gibi alternatif turizm faaliyetleri desteklenecektir.
Orta Vadeli Hedefler (2013 – 2017)	**Hedef:** Turistlerin bölgede daha fazla vakit geçirebilmesini sağlamaya ve konaklama süresini uzatmaya yönelik çalışmalar desteklenecek.	**Faaliyet:** Kozaklı ilçe merkezinde turistlerin ilçenin temiz havasından faydalanabilecekleri ve vakit geçirebilecekleri yürüyüş ve bisiklet yolları yapılacaktır.
		Faaliyet: Turistlerin ve halkın katılımının sağlanacağı tiyatro ve konser gibi kültür ve sanat organizasyonları desteklenecektir.
Uzun Vadeli Hedefler (2017-2023)	**Hedef:** Turistlerin bölgede daha fazla vakit geçirebilmesini sağlamaya ve konaklama süresini uzatmaya yönelik çalışmalar desteklenecek.	**Faaliyet:** Kozaklı ilçe merkezinde hizmet sunarak turistik bir çekim merkezi oluşturmak üzere eğlence merkezi inşası konusunda çalışmalar yapılacaktır.

Tablo-5: Stratejik Amaca İlişkin Hedefler ve Faaliyetler (3)

Stratejik Amaç-3: Ortalama konaklama süresi çok uzun olan ve her geçen gün bütün dünyada yaygınlaşan sağlık turizmine ağırlık vermek.		
Kısa Vadeli Hedefler (2011 – 2013)	**Hedef:** Kozaklı ilçesinin sağlık turizmine entegrasyonunu sağlayacak aktivitelere öncelik verilecek.	**Faaliyet:** Kozaklı ilçesinin sağlık turizmi potansiyeli konusunda tanıtım çalışmalarına hız verilecektir.
Orta Vadeli Hedefler (2013 – 2017)	**Hedef:** Kozaklı ilçesinin sağlık turizmine entegrasyonunu sağlayacak aktivitelere öncelik verilecek.	**Faaliyet:** Kozaklı ilçesinde hizmet vermekte olan „Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi“ konaklama tesislerine yönelik çalışacak şekilde yeniden tasarlanacaktır.
Uzun Vadeli Hedefler (2017-2023)	**Hedef:** Kozaklı ilçesinin sağlık turizmine	**Faaliyet:** Kozaklı ilçesinde sağlık turizmine yönelik yatırım yapmayı

	entegrasyonunu sağlayacak aktivitelere öncelik verilecek.	düşünen yatırımcılara destek olunacak ve alt yapı hizmetleri sunulacaktır.

Tablo-6: Stratejik Amaca İlişkin Hedefler ve Faaliyetler (4)

Stratejik Amaç-4: Kozaklı Termal Bölgesinin Kapadokya Bölgesine ve Kayseri-Erciyes‟e entegrasyonunu sağlamak.		
Kısa Vadeli Hedefler (2011 – 2013)	**Hedef:** Kozaklı ilçesinin Kapadokya Bölgesine ve Kayseri-Erciyes‟e bağlayan karayollarının iyileştirilmesi çalışmaları desteklenecek.	**Faaliyet:** Kozaklı termal ve sağlık turizm bölgesinin en kısa yoldan Kapadokya Merkez Bölgesine bağlanması amacıyla yapımına başlanılmış olan Avanos – Kozaklı karayolunun tamamlanması gerekmektedir.
		Faaliyet: Kozaklı ilçesinin Kayseri‟ye bağlandığı yolda iyileştirme çalışmaları bir an önce tamamlanacaktır ve yoldaki yön tabelaları düzenlenecektir.
Orta Vadeli Hedefler (2013 – 2017)	**Hedef:** İlçenin Kapadokya Bölgesi ve Kayseri-Erciyes ile birlikte tanıtılması sağlanacak.	**Faaliyet:** Kozaklı ilçesinin Kapadokya Bölgesi ve Kayseri-Erciyes ile entegre bir şekilde tanıtılması faaliyetleri desteklenecektir.

Tablo-7: Stratejik Amaca İlişkin Hedefler ve Faaliyetler (5)

Stratejik Amaç-5: Kozaklı Termal Bölgesinin alt yapı hizmetlerini geliştirmek ve ilçenin daha yaşanabilir olmasını sağlamak.		
Kısa Vadeli Hedefler (2011 – 2013)	**Hedef:** Turistlerin ilçede gezmesini ve daha fazla vakit geçirmesini sağlayacak alt yapı çalışmaları gerçekleştirilecek.	**Faaliyet:** İlçenin ulaşım imkânlarını kolaylaştıracak ve artıracak yaya ve bisiklet yolları yapılacaktır.
		Faaliyet: İlçenin bozkır görüntüsünü değiştirecek yeşillendirme çalışmaları desteklenecektir.
	Hedef: Engellilerin; turizm faaliyetlerine katılımlarını sağlamak ve yaşamalarını kolaylaştırmak amacıyla “Engelsiz Turizm” olanaklarını geliştirmek.	**Faaliyet:** Turistik mekânlara ulaşım ve turistik tesislerde “Engelsiz Turizm” olanaklarının geliştirilmesine yönelik düzenlemeler konusunda çalışmalar yapılacaktır.

Orta Vadeli Hedefler (2013 – 2017)	**Hedef:** Termal kaynakların israfını önlemeye yönelik alt yapı çalışmaları desteklenecek.	**Faaliyet:** İlçenin termal kaynaklar ile ısıtılmasında merkezi bir sistemin kullanılmasını sağlayacak mevcut proje gerçekleştirilecektir.

Tablo-8: Stratejik Amaca İlişkin Hedefler ve Faaliyetler (6)

Stratejik Amaç-6: Kozaklı Termal Bölgesinin yurtiçi ve yurt dışı tanıtım faaliyetlerine ağırlık vermek.		
Kısa Vadeli Hedefler (2011 – 2013)	**Hedef:** Ulusal ve Uluslararası düzeyde etkin bir tanıtım ve pazarlama faaliyeti yürüterek „Kozaklı İmajı“ oluşturmak ve turistik tanıtımını yapmak.	**Faaliyet:** Etkin bir tanıtım ve pazarlama faaliyeti yürütülmesi amacıyla ulusal ve uluslararası düzeyde fuar, sergi, vb. etkinliklere katılım sağlanacak, ilimizde düzenlenmesi konusunda çalışmalar yapılacaktır. Ayrıca; Fuar organizasyonları için ihtiyaç duyulan Fuar alanının ilgili kurum ve kuruluşlarca hizmete açılması için girişimlerde bulunulacaktır.
		Faaliyet: Yurt içi tanıtım için; ulusal medya mensuplarının ve turizm acentelerinin katılımıyla “Bilgilendirme” toplantıları yapılması ve tanıtma gezileri düzenlenmesi konusunda çalışmalar yapılacaktır.
		Faaliyet: Ankara – Kayseri yolu üzerinde yer alan konaklama tesisleri tabelaları tek bir tabelada birleştirilerek Kozaklı‘‘nın potansiyeli gözler önüne serilecek ve görüntü kirliliği engellenecektir.
		Faaliyet: Yerel, Ulusal ve Uluslararası haber organlarında tanıtıcı haber ve programların yayınlanmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.
		Faaliyet: Özellikle Danimarka, İsveç ve Norveç gibi İskandinav ülkelerine yönelik yurt dışı tanıtım faaliyetlerine ağırlık verilecektir.

		Faaliyet: Kozaklı‟nın özel tanıtımı için Türkçe ve İngilizce olarak afiş, broşür, CD ve web sayfası hazırlanarak, tanıtım faaliyetleri artırılacak ve sürekliliği sağlanacaktır.
Orta Vadeli Hedefler (2013 – 2017)	**Hedef:** Kapadokya Bölgesi‟ndeki kültür ve inanç turizmi ile Kozaklı‟daki termal ve sağlık turizminin entegrasyonunu sağlamaya yönelik tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilecektir.	**Faaliyet:** Kapadokya Bölgesi ile Kozaklı‟nın ortak tanıtımı için; Tanıtıcı yayın ve organizasyonların birlikte yapılması konusunda çalışmalar yapılacaktır.
		Faaliyet: Kapadokya Bölgesi ile Kozaklı‟nın ortak tanıtımına yönelik Türkçe ve İngilizce olarak afiş, broşür, CD ve web sayfası hazırlanarak, tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

8. Sonuç

Dünya turizm hareketliliğinin 1 milyar kişiye yaklaştığı günümüzde turizm olgusu, hızla değişerek yeni turistik olguların ortaya çıktığı bir sürece dönüşmüş olup ülkemiz gibi gelişmekte olan ülkelerin turizm pazarından aldıkları payı artırmaları ancak sundukları turizm hizmetlerini ve ürünlerini çeşitlendirmeleri ile mümkün olmaktadır. Turizmin çeşitlendirilmesinde kullanılabilecek alternatif turizm çeşitlerinden birisi Termal Turizm‟dir. Ancak termal kaynakları bakımından oldukça önemli bir potansiyele sahip olan Türkiye‟nin maalesef bu dinamikleri yeteri kadar işleyemediği görülmektedir. Ülkemizin sahip olduğu doğal ve kültürel değerler ile turizmden elde edilen gelirin doğru orantılı olabilmesi için Termal Turizme yönelik tanıtım, altyapı ve yatırım çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Bu çalışmaların yapılmasının gerektiği bölgelerden birisi de Kozaklı Termal Turizm Merkezi‟dir. Kozaklı bölgesinde özellikle kullanılan termal suların arıtılıp yer altına reenjekte edilmesine, turistlerin bölgede daha fazla vakit geçirmelerine, bölgenin sağlık turizmine entegrasyonunu sağlayacak tanıtım çalışmalarına, Kapadokya ve Erciyes ile olan bağlantı yollarının iyileştirilmesine, engelsiz turizm olanaklarının geliştirilmesine ve ulusal ve uluslararası düzeyde etkin bir tanıtım ve pazarlama faaliyeti yürüterek „Kozaklı İmajı‟nın oluşturulmasına yönelik çalışmaların acilen gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

9. Kaynaklar

- Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı, Türkiye Turizm Sektörü Raporu,
- United Nations World Tourism Organisation, World Tourism Barometer
- M. O. İlban, A. Köroğlu, D. Bozok, 2008, "Termal Turizm Amaçlı Seyahat Eden Turistlerde Destinasyon İmajı: Gönen Örneği", İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7, 13, s. 105-129.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, http://www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr
- T. Çetin, 2011, "Termal Turizm Potansiyeli Açısından Kozaklı Kaplıcaları", Turkish Studies, 6, 1, s. 878-902.
- Türksoy, S.S. Türksoy, 2010, "Termal Turizmin Geliştirilmesi Kapsamında Çeşme İlçesi Termal Kaynaklarının Değerlendirilmesi", Ege Akademik Bakış, 10, 1, s. 699-725.
- Nevşehir Hedef 2023 Çalışması Termal ve Sağlık Turizmi Alt Çalışma Komisyonu Raporu